

Landsbyggsnytt

Landsbygdsnämnden
Örebro kommun

#3
2020

A photograph of a woman with dark hair and sunglasses on her head, smiling. She is wearing a light blue sleeveless top. The background is a shop interior with striped curtains. The image is slightly blurred, focusing on the woman.

Racha och Steven har gjort **butik**en i **Kilsmo** till en mötesplats

Odensbacken förnyas. Skidstugan i Ånnaboda byggs ut.
Maja bjuder på mord och kärlek i Tjugesta.
På Killevigge är barnen ofta ute. Nyföretagarsatsning.

Framgångsrik sommar för landsbygden

Rapporterna har duggat tätt, såväl riksomfattande men även lokalt från bland annat Örebrokompaniet, om succén för naturturismen och besöksnäringen på vår landsbygd. Intresset för utflykter runt om i de mindre lokalsamhällena har ökat liksom besöken på gårdsbutiker samt restauranger och caféer belägna på Örebro kommuns landsbygd.

Det är mycket glädjande och rolig läsning utifrån sommarens besöksnäring. Dock måste det tyvärr tilläggas att det tydligt ska behövas en världsomfattande pandemi för att människor ska upptäcka de mesta rofyllda platser som finns på kommunens landsbygd som ju är fullmatad av smultronställen.

Nu blickar vi framåt mot en höst med gula löv, sprakande braskaminer och ett bokslut av skörden oavsett om det handlar om trädgårdslandet eller de stora åkrarna. Vi som Landsbygdsnämnd har ju under 2020 blivit tvingade att flytta fram och ställa om våra medborgardialoger. Det är

spännande och annorlunda, men också lite pirrigt. Det är dock väldigt viktigt att alltid ta in synpunkter och lyssna till dem som vi är till för. Hur ska vi annars kunna bli bättre?

I detta nummer kommer ni att se hur vi fortsätter sprida goda exempel som sker på vår landsbygd. Några projekt är vi i nämnden med och stöttar, vilket är extra roligt att se hur vi tillsammans får utväxling på samverkan och samarbeten med andra aktörer. Jag är en envis förespråkare för landsbygdens styrkor och då har vi en bra sommar bakom oss, att fler har fått upp ögonen för vårt vackra landskap med alla kreativa människor.

Njut nu av höstens alla färger och dofter så hörs vi igen framåt december. ■

Per-Åke Sörman,
ordförande
Landsbygdsnämnden

Foto: Andreas Lundgren

Tre saker att se fram mot:

Höstens läsning

Att följa Anna Janssons Örebropolis Kristoffer Bark som huserar på kommunens landsbygd och inte bara löser otäcka mord utan också försvarar vikten av en levande landsbygd.

Höstens motion

Att ta en skön och avkopplande cykeltur på vår landsbygd fylld av färger och dofter, där höstsolen värmer kinderna medans landskapet far förbi.

Höstens skogsguld

Att äta nyplockade och utsökt goda stekta kantareller på kvällsmackan, framför den sprakande braskaminen tillsammans med en feel good-film som hela familjen kan samlas kring.

Om Landsbygdsnytt

Landsbygdsnytt är en informationstidning som ges ut av Landsbygdsnämnden i Örebro kommun. Syftet är att vara en kanal för information från kommunen som berör landsbygderna i Örebro kommun.

Tidningen är också ett sätt att informera om Landsbygdsnämndens och landsbygdens strategiska arbete med landsbygdsfrågor, upplysa om tillgängliga bidrag för landsbygdsutveckling och berätta positiva och inspirerande historier från vår landsbygd.

Det är inte möjligt att annonsera i tidningen och vi skriver heller inte artiklar som kan tolkas som reklam eller favorisering av till exempel företag.

Tidigare utgåvor av Landsbygdsnytt finns att läsa i pdf-format på orebro.se/landsbygdsutveckling ■

Landsbygdsnytt #3 2020

Ansvarig utgivare: Lena Norrström, 019-21 20 42

Distribution: PostNord, 0771-33 33 10

Nästa nummer kommer i december 2020.

Har du synpunkter eller tips? Kontakta oss: landsbygdsnytt@orebro.se

clearberry
kommunikation & media

Produktion: Clearberry AB – info@clearberry.se

Text och foto: Maria Eremo

Text, foto och form: Anders Jakobson

Kärlek och mord i och från Tjugesta

Serien **Landsbygdens författare** har denna gång tagit sig till Tjugesta utanför Glanshammar där Maja Willander skriver egna och översätter andras böcker.

Om landsbygden inspirerar Majas författande är en ganska dum fråga att ställa då pusseldeckaren ”Kärlek börjar med mord” utspelar sig i princip utanför hennes eget hus i Tjugesta. Läsaren får stifta bekantskap med välbekanta miljöer för Glanshammarbor och Tjugestabor i synnerhet.

– Jag har bara fått positiva kommentarer från folket här. De frågar om husen jag använt är deras. Det är väldigt roligt att det blivit ett stort gensvar. Jag tror att det på sätt och vis kan vara enklare att använda en befintlig miljö och beskriva det som existerar.

Hon är uppvuxen i huset intill där hennes föräldrar fortfarande bor. Efter att ha bott i Stockholm, där hon jobbade som administratör på Säpo, gick flyttlasset hemåt när familjen växte.

– Det var fantastiskt att växa upp på landet och jag ville att min dotter skulle växa upp på samma vis. Efter att ha renoverat flyttade vi in permanent 2013.

Maja säger att hon alltid har skrivit och velat bli författare sedan hon var nio år. Hon fick en novell publicerad i Nerikes Allehanda, men som vuxen kom verkligheten emellan. Skrivandet pågick dock hela tiden och under sin föräldraledighet hittade hon lite tid och skrev 2015 debuten ”Operation Bönsyrsa” och undrade om hon kunde bli författare trots allt.

– När min dotter var två år drabbades jag av en stroke och började omvärdera livet. Jag hade inte riktigt trivts med jobbet som administratör och funderade på vem jag egentligen var och vad jag ville. Då började jag översätta kärleksromaner och tog mitt eget skrivande på större allvar.

Tjugesta-deckaren, där Maja skrivit in en omplacerad Stockholmspolis så att han och läsaren får lära sig att det

uttalas ”Tjocksta”, kom i augusti förra året och föregicks av två romantiska feelgoodromaner.

– Jag läste mycket pusseldeckare som yngre. Jag tycker inte om de moderna, blodiga deckarna. Det är för mycket ”stympade, nakna kvinnokroppar”. Det är osmakligt. Jag ville skriva mer om tankearbetet och pusslet, något som jag tycker saknas i de nutida deckarna.

Men de som väntar på mer med poliserna Sune och Viktor och den smarta Tjugestabon Vera kommer att bli besvikna. Det är inte början på en serie.

– Man ska aldrig säga aldrig, men just nu är det är inte deckare jag vill skriva, utan romantisk feelgood. Det är roligare att skriva. Jag är precis klar med första versionen av ett nytt manus som är början på en trilogi. Del ett heter ”Tur och retur i kärlek” och skildrar ett par som träffas under en solsemester och sedan inte kan glömma varandra. Den första boken utspelar sig i Örebro och den andra i Glanshammar. Jag har även skrivit in min stroke i berättelsen. Hur man tar sig vidare när man drabbas av något sådant i 30-40-årsåldern. Förhoppningsvis kommer boken under 2021. ■

Besök majawillander.se för mer information.

Möt ägarna till Kilsmos närbutik

Ibland kan bristen på mjölk när det vankas pannkaksmiddag leda till att en ny närbutik ser dagens ljus. I alla fall om kockarna heter Racha och Steven och bor i Kilsmo.

Den här dagen är det oerhört varmt och Racha Racho och Steven Samaan pustar ut i skuggan bakom butiken och tänker tillbaka på den där kvällen i januari när barnens pannkakor skulle lagas.

– När jag insåg att det skulle ta Steven 40 minuter fram och tillbaka för lite mjölk sa jag helt enkelt att ”vi måste öppna en närbutik”, säger Racha.

Paret fick numret till ägaren av den gamla butiken i området som stängdes

under 2013.

I maj var hyreskontraktet påskrivet och frisörsalongen på baksidan av affären, där Steven klipper och färgar hår samt trimmar skägg, öppnade. 1 juni slogs butiksdörren upp och invånarna kunde åter handla på hemmaplan

– Vi har drivit både salong och butik tidigare, så det var inte helt nytt för oss. Vi har fortfarande kvar en salong i Brickebacken i Örebro, berättar Racha.

De gillar handlarlivet båda två. Att träffa Kilsmos invånare och lära känna byn.

– Vi får en helt annan relation till alla som bor här.

Men visst var det rätt så nervöst innan öppning, skulle Kilsmoborna acceptera dem?

– Det visade sig vara helt obefogad oro. Redan från start överraskades vi med blommor och lyckönskningar. Invånarna tycker att det är jätteroligt att vi har öppnat.

Det var senast 2013 som det var butik i denna fastighet. Nu är det dags igen, men under hösten kommer butiken att flytta till andra lokaler.

Steven Samaan utbildade sig till frisör under sin militärtjänstgöring i Syrien. I dag tar han emot kunder som vill få håret och skäggen fixade.

Affärerna har gått bra från start, även om de känner av att de flesta sommargäster åkt hem.

– Men vi är nöjda, säger Steven.

I nästa andetag säger han att de däremot kommer att byta lokal.

– Vår tanke är att öppna butiken i ett annat hus strax bakom detta. Vi har planer på att utveckla, planer som blir enklare att genomföra om vi äger fastigheten.

– Flytta härifrån kommer vi inte att göra. Det vill varken vi eller våra barn, säger Racha som i december beräknas föda nummer åtta i syskon-skaran.

Paret träffades av en slump på centralstationen i Göteborg, blev kära och flyttade ihop i Trollhättan. Efter en tid gick flytten till Brickebacken, men både Racha och Steven har alltid längtat ut på landet.

– Vi kommer från Syrien båda två. Jag har bott i Sverige sedan jag var tre år och Steven kom 2012. Att bo på landet påminner om vårt ursprung. Det är lugn och ro och vi kan odla. Jag är uppvuxen så, att man odlar mycket och stöttar varandra. Till exempel säljer vi redan ägg i butiken från våra egna höns, säger Racha.

Nu finns även planerna på att öppna en pizzeria.

– Kilsmoborna har sagt att de vill ha det. Blir det så kommer vi dessutom att behöva anställa, säger Steven.

Det är ett företagsamt par, det råder det ingen tvekan om. Och några ekonomiska bidrag har det inte

Andreas Funk är granne med butiken och kommer gärna in och handlar. På bilden syns även Caroline Funk och dottern Elin som expedieras av Racha Racho.

varit tal om.

– De pengarna får hellre gå till äldrevården än till oss, säger Racha.

Butiken har blivit Kilsmos mötesplats och det är vardag att invånarna tittar förbi, tar en kaffe och sätter sig och pratar en stund. Det är precis vad som sker när familjen Funk kommer och säger hej. Caroline, Andreas och tonårsbarnen Elin och Rasmus bor granne med affären och de är tack-samma att Racha och Steven öppnat.

– Det är så skönt att slippa åka till Odensbacken för att till exempel köpa mjölk, säger Caroline.

– De tar hem det vi önskar, som kokkaffe. Det har Steven sett till att vi nu kan köpa här, säger Andreas.

De försöker handla så mycket de kan i Kilsmo och har insett att om de inte gör det kommer de på sikt att bli

utan butik igen.

– Det är viktigt med butik där man bor, säger Andreas.

– Det är trevlig personal och dessutom inte dyrare, säger Rasmus.

– Vi går till Steven med våra hår också. Jag var till exempel svarthårig när de flyttade hit, säger Elin som i dag kan stoltsera med ett blont hårsvall.

Rachas och Stevens satsning har dessutom lett till att Andreas Funk vågat starta eget han också.

– Det är klart att de har inspirerat mig. Nu driver jag Kilsmo Minimeck i lokalen här bakom.

Det är dags för Racha och Steven att återgå till jobbet, det finns alltid något att göra. Förhoppningen är att det ska bli ännu mer framöver när deras utvecklingsplaner blivit verklighet. ■

Steven Samaan och Racha Racho trivs jättebra i Kilsmo och har storslagna planer för framtiden där bland annat en pizzeria finns med.

Plötsligt dök Landsbygdsnämndens ordförande Per-Åke Sörman upp för att fixa frisyren. Han hann även med att prata med lokalbon André Fagerman.

Ritningen visar hur stugan kommer att bli efter utbyggnaden. Dörren mitt på långsidan på skissen är den befintliga, och stugan byggs ut åt vänster med ungefär sex meter.

Ombyggnation ger Garphyttans IF nya möjligheter

I närmare 20 år har Garphyttans IF haft en skidstuga i Ånnaboda. Nu kompletteras lokalen med vatten och avlopp vilket ger föreningen en samlingslokal som kan användas av många fler.

1999 började Garphyttans IF att bygga stugan i Ånnaboda. De ville ha en plats för skidsektionen där det garanterat fanns snö under säsongen. Eric Åkesson var ledare då och beskrev det som en dröm att ha en stuga i Ånnaboda, precis vid spåren.

– Först var planerna att ha något enklare, men vi lyckades få sponsorer att täcka upp 90 procent av kostnaden och byggde den själva. Materialet tiggde vi ihop, säger Eric.

Till Jaktstarts-SM 2001 stod stugan nästan helt klar. Nu, ungefär 20 år senare, kommer stugan att kompletteras med det den saknat under alla år: vatten och avlopp.

– Det kommer att bli ett stort lyft. Förutom kök och toalett inne i stugan kommer det även att finnas en toalett som man kan komma in i utifrån. Toalettalternativen är lite knappa häruppe så det kommer att uppskattas, säger Eric.

Det handlar inte om en renovering för stugan är i bra skick och har underhållits under alla år. Det är en utbyggnad på sex gånger nio meter som kommer att komplettera den

Inne i stugan finns ett minne från Jaktstarts-SM 2001 då stugan var nybyggd. En signerad affisch med bland annat tidens toppåkare Per Eloffson. "Under en period var han bäst i världen", säger Eric Åkesson

befintliga byggnaden. Arbetet har redan dragits i gång och förhoppningen är att vara klara när säsongen börjar i november, i alla fall ska kök och toalett vara klart då.

– Det är ungefär samma personer som är engagerade nu som då, men nu är vi 20 år äldre och behöver anlita en entreprenör. Men det finns många duktiga medlemmar i föreningen som kommer att hjälpa till för att få ned kostnaderna, säger Matz Rysjö.

Stugan i Ånnaboda är en viktig lokal för Garphyttans IF, som utgångspunkt för tävlingar och träningar samt som plats för möten och matsäcksförfäring. Efter utbyggnaden kommer stugan att vara ännu bättre. Foton: Garphyttans IF

Han är före detta ordförande i Garphyttans IF och har varit drivande i ombyggnationen, inte minst när det gäller att söka bidrag.

– 2015 hade vi första mötet med Fritidsnämnden och nu är vi framme. Föreningen kommer att få ställa upp med lite mer pengar än beräknat, men hellre det än att bara vänta, säger Matz.

– Vi är tacksamma för bidragen, bland annat från Landsbygdsnämnden och Riksidrottsförbundet, för utan dem hade det inte gått, säger Eric.

Skidsektionen inom Garphyttans IF är viktig för föreningen. Cirka 80-100 ungdomar är aktiva och dessutom väldigt framgångsrika. Axel Ekström och Filip Danielsson är två landslagsåkare som fostrats i skidsektionen. Men upprustningen av stugan kommer att gynna hela föreningen.

– Föreningen kan ha sina möten här, men stugan kommer att användas under träningskvällarna för både orienterings- och skidsektionerna och dessutom ger det oss möjlighet att hyra ut stugan och på så vis få in lite pengar. Uthyrningen väntas ske dels under säsong till andra klubbar och dels året runt till olika typer av föreningar eller skolor. Vi har en direkt koppling till Folkets hus i Garpnyttan och stugan kan bli en lokal de kan tipsa om för uthyrning, säger Eric.

När Landsbygdsnytt besöker platsen är det så lite vinter

det kan bli, men under säsong är det enligt Eric ”full fart”, framför allt när det är träningskväll och grannklubbarna Almby IK och Karlslunds IF också är på plats. De tre klubbarna bildar Örebro skidallians som tidigare arrangerat SM 2015. Nu söker de gemensamt om att få arrangera ett nytt mästerskap i Ånnaboda.

– Det är ungdoms-SM 2023. Vi håller tummarna för det, säger Eric. ■

Eric Åkesson och Matz Rysjö är veteraner inom Garphyttans IF och var engagerade när stugan byggdes – precis som nu.

Odensbacken förnyas bit för bit

gäller det att hitta andra sätt för att få saker gjorda. Precis som Odensbackens vägförening har gjort.

Magnus Lagergren och Bengt Bronner inspekterar utegymmet.

– Vi har gjort en förstudie genom Leader Mellansjöländet, berättar Bengt Bronner som i detta sammanhang representerar Odensbackens vägförening.

Föreningen som bildades för 15 år sedan ville förnya Odensbacken och våren 2018 kallade ordförande Magnus Lagergren till möte.

– Det kom 55 personer. Det är riktigt bra. Vi gjorde även upprop på Facebook och fick in cirka 140 olika förslag på förbättringar. Utifrån dessa gallrade vi ur sådant vi faktiskt kunde påverka och sedan skrev vi den stora projektansökan till Leader Mellansjöländet, säger Magnus.

Högst på listan kom utegym, hundlekplats och bättre belysning. Nu är dessa tre punkter mer eller mindre verklighet.

– Vi sökte pengar hos Landsbygdsnämnden och blev beviljade 300 000 kronor i medfinansiering. Nämnden ville vara med på konkreta projekt, så det fick de, säger Magnus.

Många hundägare är av naturliga skäl ute mycket och Bengt och Magnus berättar att det var ett sådant gäng som enkelt kunde se vad som saknades längs de populära promenadstråken. Belysning och bänkar till exempel.

– Nu när hundlekplatsen står klar vill vi att hundägarna startar en förening som vi kan lämna över lekplatsen till. Då kan de själva sköta skötseln av den, säger Magnus.

– Precis så har vi gjort med utegymmet. Det kommer att överlåtas till HOIF när projektiden är slut, säger Bengt.

Utegygmet står klart vid Odenvallen och används redan flitigt av både föreningar och privatpersoner. Hundlekplatsen är placerad på andra sidan kanalen, alldeles intill återvinningscentralen.

– Det vi vill är att lyfta hela kvarteret bit för bit. Vi behöver hitta volontärkraft för att kunna genomföra allt. På det viset kan vi hjälpas åt att ta ansvar

tillsammans. En kan inte göra allt, säger Bengt.

Under projektens gång har boende uppmärksammat arbetet och det har i sin tur gett ringar på vattnet.

– Vägföreningen hade sex stycken ungdomar som sommarjobbade med att både plocka skräp och klippa sly längs ån. De har gjort ett stort och viktigt jobb, säger Magnus.

Insatserna har uppmärksamrats och människor ser att någonting händer.

– Nu vill HOIF kanske göra något liknande med lokala ungdomar nästa sommar och ett annat gäng har engagerat sig i att få ordning på frisbee-golfbanan. De vill dessutom starta förening, fortsätter Magnus.

Utegygmet är placerat vid Odenvallen, det gör att både privatpersoner och tränande ungdomar kan nyttja det. Lokala ungdomar har dessutom varit med och fått dit sanden.

Hundarna Tibby, Börje och Ayla och människorna Bertil Andersson, Helena Nilsson och Anders Westberg gillar hundlekplatsen. Foto: Anna Andersson Westberg.

Även Märy och Enzo gillar miljön som hundlekplatsen erbjuder. Foto: Sabina Sundman och Sanna Eide.

Vägföreningens ordförande Magnus Lagergren hoppas att hundägarna startar en förening och tar över lekplatsen.

Det har tagits ett helhetsgrepp om hela samhället och inte endast enstaka insatser.

– Vi kan helt enkelt inte låta bli. Vi har kunskap om hur man söker pengar och vi vet att det inte är vanligt att vägföreningar gör sånt här, säger Bengt.

Det finns givetvis fler planer för framtiden och förhoppningen är att bilda en utvecklingsgrupp som gör insatser tillsammans.

– Det finns många aktörer här som inte alltid är så synliga. Nu vill vi lyssna på vad dessa kan göra för Odenbacken, säger Bengt.

Ny belysning längs Talbyvägen, Per Anders väg och in bakom Odenkolan ska dessutom tas i bruk under hösten. Även några stolpar bakom silon ska sättas upp.

– 1 oktober ska det lysa, säger Magnus.

– Vi har haft jättebra samarbete med Tekniska förvaltningen i detta

På bland annat den här sträckan, Talbyvägen, kommer ny belysning att vara i gång i oktober.

på alla fronter gällande belysningen. Vi bygger och de sköter servicen, fortsätter Magnus.

Fler idéer för framtiden finns och flera näringsidkare är sugna på att etablera sig på orten.

– Vi pratar bland annat om padelprojekt och ställplats för husbilar. Folk bubblar av små projekt. Det är stor chans att vi sätter i gång fler initiativ och även om det inte är just vägföreningen som aktivt sätter i gång andra projekt, så kanske vi indirekt kan kratta manegen för andra aktörer, säger Bengt. ■

Fakta

Odenbackens vägförening ansvarar tillsammans med Örebro kommun för drift och underhåll av vägar, gator och parkmark i samhället. Alla fastighetsägare i Odenbacken är automatiskt medlemmar, men de betalar ingen medlemsavgift då kommunen bidrar med pengar för att täcka alla kostnader för den ordinarie verksamheten.

Landsbygdsnämnden – mer än en bidragsutdelare

Landsbygdsnämnden vid Örebro kommun har som uppdrag att på en strategisk nivå stimulera utvecklingen på landsbygden. En tydlig insats är att Landsbygdsnämnden arbetar med att bevaka förutsättningarna för att bo och verka på landsbygden, genom exempelvis medborgardialoger, och föra kunskapen vidare inom organisationen. En annan är att skapa mötesplatser genom olika ekonomiska bidrag till föreningslivet som på så vis stimulerar landsbygdsutvecklingen.

Men Landsbygdsnämnden är även ett referensorgan i frågor som rör landsbygden i Örebro kommun. Det innebär att man svarar på interna remisser från andra förvaltningar samt remisser från andra myndigheter. Remisserna kan handla om revidering eller framtagande av nya planer, program och riktlinjer eller beslut om förändringar som andra nämnder eller myndigheter planerar att fatta inom sina ansvarsområden. Då bevakar Landsbygdsnämnden att landsbygdsperspektivet beaktas i dessa dokument och beslut genom att lämna synpunkter och föreslå ändringar.

Inom uppdraget ingår även att vara ansvarig för uppföljning av landsbygdsprogrammet med kommunens olika nämnder och bolagsstyrelser. I år är temat för uppföljningarna mötesplatser i en vid bemärkelse. Fokus är främst de så kallade

Per-Åke Sörman
Ordförande

Anna Hedström
Första vice ordförande

Carina Börjesson
Andra vice ordförande

kommunala kärnorna (Glanshammar, Vintrosa, Garphyttan, Odensbacken, Stora Mellösa och Hovsta). De kommunala kärnorna ska innehålla offentlig och kommersiell service samt ha ett bestånd av mötesplatser av olika karaktär och finnas till för ett större omland. En mötesplats kan vara en park, lekplats, samlingslokal, motionsanläggning eller en plats för upplevelse och utövande av kultur. Det handlar alltså om möten, motion och rekreation, demokrati och kultur.

Därför möter Landsbygdsnämnden i år Programnämnd samhällsbyggnad, Fritidsnämnden, Kulturnämnden och Tekniska nämnden för att diskutera utveckling och underhåll av mötesplatser i de kommunala kärnorna.

Utöver detta reagerar och agerar Landsbygdsnämnden på aktuella händelser som påverkar kommunens landsbygder. De finansierar undersökningar och kunskapsproduktion och driver egna utvecklingsprojekt för att exempelvis stimulera näringslivsutveckling. De deltar också i kommunala och regionala samarbetsforum med andra myndigheter och organisationer.

Allt arbete sker genom tjänstepersonerna på landsbygdsenheten som bereder och genomför alla ärenden som Landsbygdsnämnden beslutar om. ■

Fortsatt arbete med VA-ledningar

Under hösten startas flera VA-arbeten på landsbygden i egen regi av Örebro kommun, bland annat på Ölmbrovägen i Ölmbrotorp och på Klippvägen i Garphyttan. Under dessa arbeten byter kommunen ut gamla vatten- och avloppsledningar för att förhindra läckor i framtiden. Dessa två arbeten startas preliminärt i september och förväntas pågå under hösten.

Arbetet med att bygga ut VA-nätet i området kring Södra Väringen fortsätter även det i egen regi. I höst

påbörjas arbetet med att lägga en sjöledning som går genom Väringen. Påkoppling på det kommunala VA-nätet sker när överföringsledningarna är färdigbyggda mellan Örebro och Ervalla.

Fortsatt arbete pågår även mellan Örebro och Glanshammar. Fler områden på landsbygden ska kopplas på det kommunala VA-nätet. Kommunen bygger därför nya VA-ledningar från Örebro till Glanshammar och vidare

österut. Arbetet med att bygga nya VA-ledningar vid vattenverket och reningsverket i Glanshammar samt från Örebro till Glanshammar fortsätter under hösten.

Läs mer om projekten på orebro.se/va-projekt. ■

Enkätresultat visar vägen framåt

Landsbygdsenheten har under 2020 genomfört två digitala enkäter. Den första riktade sig till kvinnor i åldern 15-45 år och där deltog 192 personer. Den andra var öppen för alla och i den svarade 151 personer.

De frågor som anses vara viktigast för landsbygden är boende och då särskilt behovet av hyresrätter, samt kommunikationer i synnerhet kollektivtrafik.

På frågan om vad som är viktigast för föreningslivet på landsbygden blev svaret överväldigande mötesplatser och anläggningar.

Detta är också temat för Landsbygdsnämndens uppföljningsträffar med kommunens andra nämnder och förvaltningar i år – och på den digitala medborgardialogen 16 september.

– Nu får vi sätta oss ner och gå igenom resultaten och se hur vi kan

integrera det i vårt fortsatta strategiska arbete. Svaren i undersökningarna representerar ju inte alla landsbygdens invånare, men det är intressant att de två enkäterna är ganska samstämmiga. Och det ger ju en tydlig hint om vad vi bör fokusera på framåt i exempelvis uppföljningsarbetet, åtminstone för de frågor som kommunen har någon form av rådighet över, säger Lena Norrström, landsbygdsstrateg. ■

Beviljade bidrag mars till juni 2020

Bidrag till evenemang och utvecklingsprojekt på landsbygden

Vintrosa IS – 9 000 kronor: Välkomst- och informationsskylt och papperskorgar.

Brevens IF – 100 000 kronor: Utegym i Brevens Bruk.

Vintrosa IS – 2 400 kronor: Vintrosaloppet 2020.

Klockargården Närkes Kil Ekonomisk Förening – 11 718 kronor: Levande Landsbygd i Närkes Kil.

Axbergs IF – 2 900 kronor: Teaterföreställningen ”Ingen konst”.

Samverkarna i Glanshammarsbygden – 37 224 kronor: Sommarkvällar med musik, motorer och mattävlingar.

Samverkarna i Glanshammarsbygden – 25 300 kronor: Båtplatser vid Ässundets sommarcafé.

SMÅ IF – 10 500 kronor: Fotbollsplan och mål för tremannaspel.

Segersjö Fältrittklubb – 36 500 kronor: Med smak av det rena landet, marknadstält.

Vintrosa IS – 2 400 kronor: Cykelbana på Vintrosa IP.

Tysslinge friskola – 30 000 kronor: Isrink till Tysslinge by.

Vinöns kultur- och hembygdsförening – 75 000 kronor: Inköp av cyklar för uppstart av cykeluthyrning.

Bidrag till upprustning av allmänna samlingslokaler

Stora Mellösa hembygdsförening – 88 000 kronor: Borrning av brunn vid Hembygdsgården i Mörby.

Garphyttans IF – 150 000 kronor: Utbyggnad och utveckling av klubbstuga i Ånnaboda.

Förskolan som är ute i ur och skur

Förskolan Killevigge har funnits i Närkes Kil sedan 1992 och från start har den drivits som ett föräldrakooperativ. Åren har gått, men känslan av idyll finns kvar.

Christine Strålman Sundström visar Gösta något spännande ute på Killevigges gård.

Sedan 2002 är Killevigge en I Ur och Skur-förskola. Utomhuspedagogiken är tydlig och det mesta som görs inomhus kan också göras utomhus, i skogen eller på gården. Susanne Molin är förskollärare på Killevigge:

– Minst en gång per vecka är vi ute i naturen med de små barnen och två gånger med de stora. Då tar vi med oss matsäck, tittar på små djur, följer olika teman och sjunger mycket, berättar hon.

Susanne tycker att det är tydligt att barnen är extra engagerade och intresserade under dessa tillfällen.

– Vi kan till exempel undersöka myror med förstoringsglas och leta efter en gömd ekorre, ett gosedjur alltså, säger hon och skrattar.

I och med Killevigges inriktning är man till stor del utomhus, även om de mindre barnen kan få vara inne en stund under kallare årstider. Men under rådande pandemi är det hundra procent utomhus som gäller.

– Vi märker ju att det är betydligt lägre sjukfrånvaro bland våra barn och sällan något gnäll om att vara ute. Det fungerar jättebra, säger Susanne.

Föräldrakooperativ innebär att barnens vårdnadshavare är medlem i förskolans förening och på så vis även fungerar som arbetsgivare till personalen.

– Vi lägger oss inte i det pedagogiska. Däremot måste vi föräldrar engagera oss mer i våra barns tid på förskolan, säger Thomas Westling, ordförande i föreningen och även gammalt Killeviggebarn.

– Om jag gör den här insatsen som förälder, är med och fixar flera gånger per år och även är med i verksamheten, då vet jag att mitt barn har det bra. Ett föräldrakooperativ bygger på engagemang och lust och vi som gör det här har väldigt roligt tillsammans. Dessutom har jag så härliga minnen från min tid här att jag vill ge mina barn samma möjlighet.

I dagsläget finns 28 platser på Killevigge, för barn mellan ett till fem år. Myrstacken är för de allra minsta, medan Rävlyan är gruppen för de större barnen. Trots uppdelning sker mycket samarbete och samspel mellan alla åldrar och mer är det tänkt att bli.

– Vi vill få in mer rörelse och har därför Mini-Röris gemensamt varje vecka, säger Susanne.

Mini-Röris är ett rörelseprogram

Thomas Westling och Susanne Molin vid det sagoträd som målats på en av väggarna på förskolan.

Ivar och Leo har hittat lådan med dinosaurier. Det går precis lika bra att leka med dem utomhus.

På Killevigge är man ute stor del av tiden och barnen är sällan sjuka. Förskolan ligger precis vid kyrkan i Närkes Kil.

från Friskis & Sveltis som inspirerar barn till rörelse: hemma, i skolan eller förskolan.

På Killevigge arbetar fyra förskollärare, en barnskötare, en resurs och så förskolans alldeles egna kock.

– Ja, Karin, vår kock. Hon lagar all mat från grunden, mestadels närproducerat och ekologiskt. Dessutom har vi odlingslotter där barnen har fått vara delaktiga. Där har vi bland annat potatis, morötter och solrosor som Karin sedan använder i maten, säger Susanne.

– Det är verkligen fint att ha det så, fyller Thomas i.

Det är alltså föräldrarna som sköter driften och Thomas menar att han har fått vänner för livet tack vare det.

– I julis gjorde några föräldrar ett ryck inomhus och gjorde i ordning två rum. Jag och en annan pappa kände inte varandra innan, men i dag är vi bra vänner som dessutom gjort en del hantverksjobb tillsammans.

Vårt engagemang gör att vi får en inblick i verksamheten som du vanligtvis inte får.

– Även vi i personalen lär känna föräldrarna på ett annat sätt. På tisdagar kommer föräldrar och gör ett arbetspass så att vi kan ha planeringstid, det fungerar bra, säger Susanne.

En som varit med i drygt 20 år är Mats Larsson, förskollärare. Han har sett åren gå, men blivit kvar eftersom han trivs så bra.

– Det är en liten förskola med nära till beslut. Jag gillar skogsskolorna, att vi tar ut verksamheten. Utan att veta helt säkert tror jag att fördelarna att ha sina barn här överväger även om det innebär en del arbete för föräldrarna, säger Mats.

Det är mysigt på Killevigge. Det gamla röda trähuset på två plan ligger alldeles vid skolan och lokalerna ska renoveras löpande.

– Under sommaruppehållet renoverades hela köket, det var dags. Och vi

Mats Larsson trivs i lekstugan på Killevigge. Han har arbetat på förskolan i över 20 år.

kommer fortsätta rum för rum, säger Thomas.

– Det är ett fantastiskt ställe med fin miljö och nära till skogen. Jag tycker att det känns lite som ”Alla vi barn i Bullerbyn”. Barngrupperna är mindre och så även stressen, säger Susanne. ■

I julis renoverades två rum i fastigheten. Bland annat såg man till att göra en vinkbänk där barnen kan stå för att vinka hejdå till sina föräldrar vid lämning.

Fakta

I Ur och Skur är en pedagogik, för förskola och skola, som har sin utgångspunkt i friluftsliv och utomhuspedagogik samt upplevelsebaserat lärande. I Ur och Skur utvecklades utifrån Friluftsförbundets barnverksamhet av Siw Linde och Susanne Drougge som startade den första I Ur och Skur-förskolan Mulleborg 1985 på Lidingö.

Källa: Wikipedia

Smidigare betalning med autogiro och e-faktura

Betalar du fakturor från Örebro kommun för till exempel avfalls-
hämtning, äldreomsorg, fritidshem eller vatten och avlopp?
Genom att växla över till digitala betalningsätt kan du göra din
fakturabetalning smidigare.

Så här enkelt byter du betalningsätt:

Byt till e-faktura

Betalar du dina räkningar via en internetbank kan du anmäla att du vill få fakturorna elektroniskt i stället för med brev. Alla kommunens fakturor går att få som e-faktura. E-fakturan skickas ut i samma tid som pappersfakturorna och du får den direkt i din internetbank under kommande betalningar. Alla uppgifter som mottagare, OCR-nummer och belopp, är redan ifyllda och allt du behöver göra för att betala fakturan är att godkänna den.

Du anmäler att du vill ha e-faktura hos din internetbank. I din internetbank finns en lista över företag som erbjuder e-faktura. Leta där upp rätt betalningsmottagare och fyll i anmälningsformuläret. Ha alltid din senaste faktura framför dig när du ska göra din anmälan, så kan du lätt fylla i rätt uppgifter. Banken skickar din anmälan till kommunen för registrering. Har du e-faktura på flera tjänster från kommunen behöver du tänka på att de behöver anmälas var för sig. Det beror på att kommunen har olika debiteringssystem för de olika tjänsterna.

Byt till autogiro

Autogiro betyder automatisk betalning. Det kan du ha oavsett om du får fakturorna i pappersform eller elektroniskt. Du anmäler att du vill ha autogiro via kommunens hemsida eller via din bank.

Får du fakturor från flera av nedanstående områden, behöver du anmäla autogiro från samtliga av de områden som är aktuella för dig:

- Vård och omsorg
- Hyra, arrende och tomträttsavgäld
- Förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem
- Avfall, vatten och avlopp

På orebro.se/autogiro hittar du formulär för att göra anmälan.

Kombinera autogiro med e-faktura

Om du väljer att kombinera autogiro med e-faktura innebär det att fakturan skickas till din internetbank, men du behöver inte godkänna den utan betalningen görs automatiskt på förfallodagen.

Läs mer om hur du gör på orebro.se/autogiro. ■

Allt fler byter till digitala betalningsätt

Avfall och Vatten och avlopp har ett gemensamt faktureringsystem och samarbetar för att fler kunder ska byta till digitala betalningsätt. Det har resulterat i att 40 procent av kunderna nu betalar digitalt. Det finns många fördelar att byta.

– När man byter till e-faktura gör man en insats för miljön, då det innebär färre utskick av pappersfakturor. De digitala fakturorna riskerar inte heller att komma bort i posten. Med autogiro minskar man risken att missa en faktura och kan lägga pengarna på roligare saker än en onödig betalningspåminnelse, säger Anna Alfredsson, ekonomiadministratör på Kundservice Vatten och avlopp.

Är du företagare och vill få tips på smidigare digital, fakturabetalning kontakta Servicecenter via telefon 019-21 10 00 eller e-post servicecenter@orebro.se. ■

Landsbygdssatsning på nytt företagande

Nyföretagarcentrum tror att det finns massor av spännande affärsidéer på landsbygden. Därför görs det nu en satsning för att få fler människor att starta företag.

– Vi har cirka 500 rådgivningar och ungefär 200 företagsstarter per år. Vi är med i de tidiga faserna innan uppstart och under starten och sedan är vi med hela första året, berättar Martin Ryberg, partner och utbildare.

Nyföretagarcentrum är en stiftelse som finns i över 200 kommuner i hela Sverige. I Nyföretagarcentrums uppdrag ingår det att serva kommunens invånare med kostnadsfri rådgivning och information om att starta företag, och det gäller förstås inte bara tätorterna. Företagsidéer finns överallt, menar Martin, och därför fokuserar de nu på landsbygden för att hitta de personer som har drivkraft och hjälpa dem att förverkliga sina idéer.

– Vi börjar med ett webinarium den 23 september klockan 18 där alla är välkomna att lyssna. Det är ett

samarbete med landsbygdsenheten och näringslivsavdelningen i Örebro kommun. Det kommer att vara generell information om vad man ska tänka på, vilka krav och måsten som finns och annat som är bra att tänka på under uppstartsfasen, som marknadsföring, bolagsformer och ekonomi. Deltagarna kommer att kunna ställa frågor och givetvis boka tid för rådgivning.

Alla som är intresserade av att starta eget är välkomna till Nyföretagarcentrum. De ställer inga speciella krav på idéerna och Martin säger att det är en väldig spridning på affärsidéerna som kommer upp under rådgivningarna. Det kan vara allt från konsulttjänster till de som vill starta friskolor.

– Personen bakom idén är viktigare än själva affärsidén. Våra rådgivningar handlar mycket om att inventera kompetenser, egenskaper och nätverk och hur de ska nyttjas i företagandet. En del tror att de bara behöver hjälp med att fylla i blanketter, men när vi ställer lite frågor brukar behovet av hjälp öka. Våra rådgivare är vana och duktiga på att ställa rätt frågor för att hitta nivån för hjälpen.

Hur landsbygdssatsningen sedan fortsätter hänger lite på utvecklingen av covid-19, men planen är att etablera ett samarbete med kommunens företagarföreningar och informera och inspirera under besök på plats. Det kan förstås bli digitala lösningar, men Martin hoppas på att få komma ut och se vilka idéer som finns.

– Jag tycker att satsningen känns jätterolig och spännande. Det är hög tid att vi satsar på landsbygden. Det är många som hittar till oss ändå, men det finns mycket mer. Det är vi övertygade om. ■

Vill du delta i webinariumet den 23 september klockan 18 måste du föranmäla dig till Martin på martin.ryberg@startcentrum.se.

Martin Ryberg

Nyföretagarcentrums rådgivningar är kostnadsfria och tillgängliga för alla.

Dags att nominera inför årets pris

Förra året inrättade Örebro kommun ett landsbygdspris för att uppmärksamma de som gör något bra för landsbygden. Nu är det dags att nominera pristagarna för 2020.

Priset ingår som en del av Landsbygdsnämndens uppdrag och delas ut i två kategorier:

Örebro kommuns stora landsbygdspris 10 000 kronor, diplom och blommor:

Priset ska gå till person, förening, företag eller organisation, inkluderande kommunala förvaltningar eller bolag som utmärkt sig genom att särskilt ha bidragit till en levande och utvecklande landsbygd och genom att fungera som inspirationskälla för andra.

Vinnare av priset 2019 blev Carina Stavenek, Lustiga Landet.

Örebro kommuns unga landsbygdspris för framgångsrikt företagande 10 000 kronor, diplom och blommor:

Priset ska gå till en företagare i åldern 15 till 30 år som på ett framgångsrikt sätt har drivit företag med sin huvudsakliga omsättning på landsbygden. Verksamheten bör kännetecknas av entreprenörskap, nyskapande produkter eller tjänster, samt bidra till landsbygdens utveckling och gärna skapa arbetstillfällen.

Vinnare av priset 2019 blev Richard Waldesjö, Waldesjös väg och mark.

2019 valde juryn att dela ut hederspriset **Örebro kommuns lilla landsbygdspris** till Jesper Melin som ordnat en bilträff för ungdomar i Garphyttan.

Så här presenterades vinnarna Richard Waldesjö, Carina Stavenek och Jesper Melin i Landsbygdsnytt #4 2019.

Inför årets prisutdelning, som kommer att ske i samband med Landsbygdsnämndens sammanträde 11 november, är alla välkomna att nominera pristagare.

En nomineringsblankett finns tillgänglig på adressen orebro.se/landsbygdsutveckling och nomineringsperioden pågår fram till 25 oktober 2020.

En jury utser sedan vinnarna bland nomineringarna. Juryn består av Landsbygdsnämndens presidium: ordförande Per-Åke Sörman, förste vice ordförande Anna Hedström, andre vice ordförande Carina Börjesson, samt näringslivsdirektör Göran Dahlén och landsbygdsstrateg Mikael Ekman.

Bidrag till utvecklingsprojekt för landsbygden

Upprustning av samlingslokaler

Föreningar och ideella organisationer som är verksamma i, och äger eller förvaltar, fastighet på Örebro kommuns landsbygd kan ansöka om bidrag till att bevara och förbättra samlingslokaler, som används för lokal demokrati, sociala möten eller kulturaktiviteter.

Bidrag till utvecklingsprojekt

Bidraget ska stärka insatser som underlättar att bo och verka i en bygd. Det kan till exempel handla om att anordna aktiviteter för unga eller att skapa mötesplatser för olika målgrupper. Insatser av utvecklingskaraktär prioriteras.

Startbidrag för föreningar

För att stimulera och gynna föreningslivet på landsbygden är det möjligt att ansöka om startbidrag. Bidraget ska underlätta själva bildandet av föreningen, men också gå till utrustning som är nödvändig för verksamheten att komma i gång.

Evenemangsbidrag

Återkommande aktiviteter kan vara gynnsamma för landsbygdens utveckling. Syftet med bidragen är att främja existerande evenemang, men även att uppmuntra till nya för att på så sätt bidra till en levande landsbygd.

Läs mer på: orebro.se/landsbygdsutveckling